

'ER WORDEN NU MEER INHOUDELIJKE VRAGEN GESTELD'

ACADEMISCHE OPLEIDINGSSCHOOL

Op academische opleidingsscholen voeren studenten van de pabo samen met zittende leerkrachten zogenoemd praktijkonderzoek uit. Pabo, universiteit en basisscholen werken hierin samen. In 2009 was KPC Groep projectleider in Groningen. In deze rol is KPC Groep sinds 2006 aan dit project verbonden.

Heidi Rubingh

“De academische opleidingsschool heeft duidelijk meerwaarde voor onze school”, zegt Heidi Rubingh, directeur van basisschool Schuilingsoord in Zuidlaren (Drenthe). “Studenten en leerkrachten worden geschoold in onderzoeksvaardigheden en doen gezamenlijk onderzoek naar een praktijksituatie, bijvoorbeeld de kwaliteit en de organisatie van het tutorlezen. Bij tutorlezen lezen leerlingen uit de bovenbouw samen met kinderen uit de onderbouw met als doel dat deze kinderen vlotter leren lezen. Uit dat onderzoek bleek dat er bijna geen terugkoppeling naar de leerkracht plaatsvond. Dat kunnen we dus direct verbeteren.”

Nieuwe opening: Onderzoek, opleiding en onderwijsinnovatie komen samen

Resultaat: Leerkrachten zijn geschoold in onderzoeksvaardigheden en vertonen een onderzoekende houding; gunstig effect op opbrengstgericht werken; projectleiderschap wordt overgedragen naar schoolleider

Landelijk

Het project 'Academische opleidingsscholen' kent een landelijke opzet. Het ministerie van OCW stelt subsidies beschikbaar voor scholen die zich willen ontwikkelen tot opleidingsschool of academische opleidingsschool. Bij een opleidingsschool volgen studenten minimaal veertig procent van de opleiding op de werkplek zelf. Daarvoor moet de school onder meer een speciaal opgeleide mentor in huis hebben en moet er intensieve samenwerking zijn met de pabo. De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) heeft in 2009 de opleidingsscholen beoordeeld en een advies uitgebracht voor meer structurele subsidiëring van de samenwerkingsverbanden van scholen en opleiding. Bij een academische opleidingsschool voeren leerkrachten, studenten en opleiders daarnaast gezamenlijk onderzoek uit naar een situatie die zich voordoet in de reële schoolpraktijk. Deze variant verkeert nog in de pilotfase. KPC Groep is betrokken bij de pilotprojecten in Utrecht en in Groningen. In Utrecht zorgt Hogeschool Domstad voor de opleiding- en de onderzoekskant onder verantwoordelijkheid van lector Ton Bruining en associate lector Marja van den Eijnden, beiden van KPC Groep. In Groningen levert de Hanzehogeschool de studenten en wordt het onderzoek begeleid door het onderwijscentrum van de Rijksuniversiteit Groningen UOCG. “De Hanzehogeschool had tot voor kort geen aansluitend lectoraat. Daar komt in 2010 verandering in”, zegt Rosa Hessing. Zij is als KPC Groep adviseur betrokken bij de academische opleidingsschool in Groningen en was de afgelopen jaren projectleider. “Het UOCG is een opleiding voor eerstegraads leraren in het voortgezet onderwijs. Zij hebben veel ervaring in het trainen van mensen. Voor een school heeft het een grote impact als leerkrachten geschoold worden in onderzoek. “De drie pijlers onderzoek, opleiden en schoolinnovatie komen bij elkaar in de academische opleidingsschool. Je kunt een student niet opleiden in de school zonder innovatie of onderzoek.” Inmiddels hoort scholing in onderzoeksvaardigheden tot het reguliere curriculum van alle pabo's.

Scholing zittende leerkrachten

“Het is mijn overtuiging dat je als universiteit belang hebt bij contacten met het primair onderwijs”, zegt Jan Kok, onderwijskundige en begeleider van onderzoek door leraren vanuit het UOCG. “De scholen hebben beslist baat bij dit traject. Wij hebben ons gericht op scholing van zittende leerkrachten in onderzoeksvaardigheden. Veel leerkrachten van de deelnemende scholen hebben hierin een basiscursus gevolgd. Dat houdt in dat cursisten gedurende het schooljaar een onderzoek doen en de resultaten aan elkaar presenteren in een eindbijeenkomst. Dat is behoorlijk tijdsintensief. Daarnaast verzorgen we ook verdiepende cursussen. Dat is minder belastend, maar ook hier doen de leerkrachten vervolg- of nieuw onderzoek. Ten derde organiseren we workshops op de partnerscholen op basis van een actuele vraag. Ook hebben we een coördinerende taak en doen we zelf NWO-onderzoek (gefinancierd door de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, red.) naar de effecten van de academische en de gewone opleidingsschool.” Kok verwacht dat het traject een vervolg zal krijgen op de pabo's. “Nu ook reguliere studenten onderzoeksvaardigheden moeten aanleren in het curriculum, betekent dit dat ook de docenten aan de pabo's ermee aan de slag zullen gaan.”

Opbrengstgericht werken

Rubingh heeft de afgelopen jaren een kentering gezien in het team. “De academische school doet iets met leerkrachten. Ze komen met andere, meer inhoudelijke vragen. Bijvoorbeeld hoe zogenoemde 'decemberkinderen' het doen in groep 3. Hoe zijn daar hun prestaties? Daar zouden onze kleuterleerkrachten wel onderzoek naar willen doen. Dat zou je dan wel met een grotere groep scholen moeten uitvoeren, dat beseffen ze ook. Onderzoek heeft een andere plek gekregen. Vijf jaar geleden kwam ik met de onderzoeken aan. Nu nemen ze zelf artikelen uit tijdschriften mee over bijvoorbeeld verlenging van de kleuterperiode.” Rubingh neemt komend schooljaar het projectleiderschap over van Hessing. “Ik vind het een belangrijk traject. Het is niet de zoveelste pilot. Er moeten academische opleidingsscholen komen en die moeten blijvend gefaciliteerd worden, ik wil me daar hard voor maken.” Hessing verwacht dat de academische opleidingsschool een definitieve plaats zal krijgen in het primair onderwijs. “Het leeft in het veld. Je ziet ook een verband met opbrengstgericht werken. Als leerkrachten ervaring hebben met onderzoek doen, dan werken ze ook meer aan opbrengstgericht onderwijs. Ze durven te kijken naar hun resultaten en bedenken hoe ze die kunnen verbeteren. Ze stellen een vraag, doen onderzoek, zoeken naar informatie, vergroten hun kennis en ontwikkelen kennis om eigen handelen te verbeteren.”